

הסאראטי של רומיל:

רומיל אשר מואלינור יצר את מערכת הכתב הראשונה בארדה, בשנת 1179 למניין הוואלאר. למרות שכתב זה נקרא "הטנגוואר של רומיל", שמו האמיתי היה "סאראטי (sarati)": "אותיות" (אות יחידה: 'סאראט').

הסאראטי הוא כתב פונוגראפי לחלוטין; כל סאראט מייצגת פונמה בשפה המדוברת, כמו באלפבית הלאטיני המקורי (או לפחות באופן תיאורטי). מכיוון שרומיל היה בלשן מיומן, מערכת הסאראטי התבססה על הדעות הבלשניות והפונולוגיות שרווחו בתקופתו. לפי הניתוח הפונמי המסורתי של הקווינה, התנועות לא נחשבו כפונמות שלמות, אבל היתה להן פעולת שינוי, כמו "צביעה", על העיצורים. לפיכך, רק עיצורים נכתבו כאותיות-סאראטי, ואילו התנועות נכתבו כסימני-ניקוד. האותיות נכתבות בדרך-כלל בעמודות אנכיות, משמאל לימין, וסימני הניקוד התנועתיים מצורפים משמאל או מימין לכל אות עיצור.

הפרופסור טולקין התאים את הסאראטי לשפת אמו, האנגלית. למעשה, השימוש המדויק של האותיות בקווינה או בשפות האחרות של אמאן אינו ידוע, מאחר והדוגמא היחידה שפורסמה עד עתה כתובה באנגלית בלבד. לפיכך, האיות לא מושפע מהכתיב האנגלי המסורבל באלפבית הלאטיני, אלא פונוגראפי לחלוטין: למשל, כשהמילה "became" מתועתקת בסאראטי, היא תכתב כ "bkeym".

להלן טבלה המציגה את הצלילים של כל סאראט באנגלית, המסודרת בהתאם לטבלת הטנגוואר בנספח ה'. (איות הצלילים מובא לפי טבלת ה-IPA - International Phonetic Alphabet, היא הסטנדרט המקובל להגיית קולות דיבור)

t	p	tʃ	k
d	b	dʒ	g
θ	f	ʃ	x
ð	v	ʒ	ɣ
n	m		ŋ
r		l	
s	s	z	st
h	m	l	w

הסאראט ל-x (מוצגת באפור) לא הופיעה בדוגמאות של טולקין, אבל צורתה משוחזרת בעזרת ניחוש מסאראטי ידועות לפי עקרונות עיצוב האותיות. הסאראטי השונות ל s ו n ניתנות להחלפה, והסאראט המקוצרת ל st היא אופציונלית. שתי הסאראטי האחרונות מסמנות דיפתונגים; הסאראט של I תמיד באה אחרי תנועה. עיצורים כפולים או ארוכים אינם מובדלים.

כאשר הצלילים s ו z עוקבים עיצוב אחר, בעיקר בסוף מילה, הם מסומנים בסימני-ניקוד, ובאים מתחת לסאראט הקודמת, ולפעמים (במקרה של s) מחוברים לקשת עוקבת של הסאראט, אם יש לה קשת. להלן דוגמא:

“ = w
s z

להלן סימני-הניקוד התנועתיים:

◌̇ ◌̈ ◌̉ ◌̊ ◌̋ ◌̌ ◌̍
a e i o u æ ø

סימני-הניקוד נכתבים משמאל או מימין לסאראט. אם הם נמצאים לשמאלה הם נהגים הם נהגים לפני הסאראט, ואם לימינה הם נהגים אחריה.

- 1 אות-נושאת קצרה לפי FQD
 - ◌̇ אות-נושאת קצרה לפי TPF
 - אות-נושאת ארוכה
 - ◌̈ אות-נושאת של o
 - ◌̉ סימן-הניקוד של o כפול
 - ◌̊ סימן-הניקוד של ø כפול [שווא]
- אם קיימת תנועה חסרת תלות בעיצור, סימן-הניקוד מתחבר לאות-נושאת. בנספח D למאמר *Quendi and Eldar* שהובא בגיליון 39 של כתב העת *Vinyar Tengwar*, נאמר שלפני תקופת פיאנור, האות הנושאת נגזרה מסאראט מיושנת, של חוכך-וילוני-קולי פרוטו-אלדאריני. אות זו נודעה מאוחר יותר כאות-נושאת קצרה בטנגוואר. לפי Arden R. Smith, “*The Turin Prose Fragment: An Analysis of a Rûmilian Document*” שהובא ב-*Vinyar Tengwar #37*, האות-הנושאת נכתבה בצורה שונה, למרות שלא היה הבדל גדול, כך שזו יכולה היתה להיות גרסא שונה של אותה אות.

תנועות ארוכות מסומנות בדרך-כלל בסימן-ניקוד תנועתי משמאל או מימין לאות-נושאת ארוכה (ר' תרשים משמאל). הארכת התנועה o והשווא (וייתכן שגם תנועות אחרות) יכולה להעשות גם בהכפלת סימן-הניקוד. o ארוכה מסומנת גם כאות-נושאת מיוחדת. u ארוכה מסומנת כצירוף של סימן-הניקוד u עם הסאראט של w. בדוגמה שהבאנו מאנגלית, סימני-הניקוד התנועתיים נשמטים לעתים קרובות. קרוב לוודאי שזה יהיה נכון גם לגבי קווינה. מלבד התיאוריה שהועלתה שתנועות רק משנות את העיצורים, פרופסור טולקין הזכיר שבכתיבת קווינה בטנגוואר, האלבים השמיטו לעתים קרובות את סימן a, התנועה הנפוצה ביותר בקווינה, מפני שמבנה השפה מקל על הבנת המילה בכל מקרה.

רק סימן-פיסוק אחד ידוע עד עתה. למרות שתפקידו

מתאים לזה של הפוגה מלאה או נקודה, כנראה שמשמשים בו הפוגה מלאה ::

לעתים רחוקות יותר מהנקודה. השימוש בו מוגבל להפסקות חזקות או סיום פסקה. כיתוב הסאראטי שבמסמך זה מבוסס על הידע המוגבל במערכת הכתב, שמוצג כאן במלואו. מידע נוסף יצורף למסמך זה ברגע שיפורסמו דוגמאות נוספות של מערכת-הכתב הנאה של רומיל.

הנה דוגמא נוספת:

תְּבִילְתֵּי קַח – מִן שֵׁשׁ מִן־תִּנְתֵּר
תִּנְתֵּר מִן־תִּנְתֵּר מִן־תִּנְתֵּר מִן־תִּנְתֵּר
מִן־תִּנְתֵּר מִן־תִּנְתֵּר מִן־תִּנְתֵּר מִן־תִּנְתֵּר

Ilúvatar was the first beginning, and beyond that no wisdom of the Valar or of Eldar or of Men can go.

- רומיל, מתוך "ספר הסיפורים האבודים" (Book of Lost Tales).